

ГРОМАДСЬКИЙ ВІСТНИК

Виходить о годині 7. рано.

Один прим. 30 Мкп.

РЕДАКЦІЯ, АДМІНІСТРАЦІЯ й ЕКСПЕДИЦІЯ: ЛЬВІВ, РИНОК ч. 10

Львів, 10. марта 1922.

В п'яти роковини Революції.

Пять літ минуло, як запалав Схід. 11. марта 1917. счезла мов кошмарний сон царська Росія і довго давлені у великанській тюрмі Сходу поневолені народи опинилися на волі. Поміж ними й український народ. Без безпосередньої традиції боротьби за свою державність, з глухим тільки спомином про козацьку широку волю сорокамільйонне народне море яклекотило. Не було вождів, не було інтелігенції, яка була би еманцією змагань народніх мас, яка знала би потреби цих мас, яка з цими масами була би тісно звязана і походженням і працею серед них, яка мала би твердий авторитет серед них, яка глибоко відчувала би відповідальність за свої вчинки.

Були гуртки старших і молодших діячів по містах, які здебільшого й мало що про себе знали.

Домагання нечисленної української інтелігенції в той час були дуже скромні: преса, школа, свобода слова й організації.

Та вже в перших днях революції пробуджується стихія. В українських рядах опинюється поруч дореволюційного українського інтелігентського елемента великий кадр дотеперішних тожемалоросів, слово — Україна — робиться боевим гаслом. Національна свідомість будиться живлово. Люде відчувають, що їх багато. Обставини так складаються, що всеильний петроградський центр зникає і перед керманічами українства, яких революція винесла на чоло нації, стає до вирішення проблем автономії, федерації, а відтак самостійности. Меначе сон. Люде, що ще вчера мріяли про дрібні пільги для українства, що всі надії покладали на поміч російських лібералів в стилу Мілюкова, під напором стихій-

ного розгону народніх мас проголошують федерацію, а вкінці самостійність України.

Поклались на бистру хвилю і вона несла їх. Та вони, керманічі української революції і керманічі державного корабля України, не були свідомими панамі положення. Ними кермувала стихія, яку вони за мало знали. І вони не вміли найти в масах тих конструктивних сил, на які єдино спираючись, можна було захистити УНР. перед холодними бурунами з півночі.

Щойно в дальшій розвитку подій українська державна думка переходить огненну пробу. В боротьбі з подвійною навалою з півночі і займанщицьким наступом з боку історичного противника зі заходу ця державна думка находить твердий ґрунт. Маси переходять важку школу большевицьких панацеїстів і старорежимних реставраторів з одного боку, а новітніх колонізаторів з другого. І назріває в них думка, якої не вміла утвердити в масах молода, вихована в російській нівелюючій школі, українська інтелігенція, а саме, що тільки власна національна держава, без огляду на форму влади, може вдоволити їхні потреби.

За пять літ, мінливих переходів, за пять літ змагань, експериментів, втрат і осягнень — українська інтелігенція повинна найти той єдиний шлях, на якому тільки можна здійснити обильно зрошений кровю ідеал української державности.

Після останніх прояв мається вражіння, що вона є на добрій дорозі зєдинення всіх своїх сил до реалізації досвіду, який дало цих пять обильних в події років.

**15. с. н. здержимо ви-
сильну часопису всім
вп. Передплатникам
що залягають з передплатою**

Бунт 1917. р.

Се було 12. березня (27. лютого по ст. ст.) 1917 р. в Києві: раптом в повітрі стало трівожно, загуділи численні авта, задзвонили телефони, поліція розгубилася.

На передодні розпочалася в Петрограді революція, а опісля її відгомін перейшов людність великих міст і все разом заворушилося. Скрізь утворилися „Ісполнительні Комітети Совета объединенных общественных организаций“; розпочалося те, що принято називати Великою Російською Революцією.

З того часу минуло вже 5 років, які що до інтензивности перебігу подій можна прирівняти до цілого століття, коли не більше.

Ще не скоро историк буде підходити до аналізу подій з об'єктивним поглядом і без запеклої сторонности люде, що особисто потерпіли від тих подій

Треба щоб загоїлися рани, щоб зникли сумні і страшні згадки за кров і жертви життям. Треба, щоб запальну ворожість, або такуж пристрасть замінив об'єктивний розум историка.

Але і тепер вже намічаються деякі шляхи для оцінки російської революції 1917 р. і вже тепер можна робити спроби розпізнання цієї грандіозної події.

Нас особливо цікавить російська революція з погляду інтересів української державности і національних здобутків, нас цікавить, через що революція бувшої Росії так мало дала відродженню державного життя України.

В так званій Великій Російській Революції брали участь всі народи, що замешкали терен Росії, а Українці особливо енергічно: навіть початок революції в Петрограді по-

клали військові частини, де переважали Українці.

Якже так сталося, що нарід, який так багато віддав на вістар революції, не здобув для себе не тільки незалежної держави, а навіть не здобув права на життя в будь яких державних формах.

Ми думаємо, що причини сього треба шукати в характері та властивостях російської революції, а також в факторах, що її викликали. Ми думаємо, що в 1917 р. в Росії взагалі не було революції, розуміючи се слово як визвольні змагання народу проти своїх гнобителів.

І справді, що ми по суті нового бачимо в теперішній Росії, що власне змінилось в психології народніх мас, в укладі і в характері народнього життя в широкому значінню сих виразів? Ми знаємо, що нам зараз же скажуть: „Та хібаж ви очей не маєте? А першество пролетаріату, а власть комуністичної партії! Хібаж се не є корінна зміна попереднього самодержавного устрою?“

Звичайно се так, але се є тільки зовнішня зміна, перенесення суб'єктів влади, а по суті все лишилося по старому, тільки в меншому масштабі і в гірших формах.

Пролетаріат і комуністична влада, витративши народні багатства в часі смуту і нереальних експериментів, повертаються на шлях віддачі народу в експлоатацію капіталу, і навіть не свого, або мішаного, як було колись, а виключно міжнароднього.

Через що се так сталося, через що російська „революція“ не визволила народу, а навпаки ще більше закабалила, ще міцніше замкнула об'єми капіталу і його вірного прислужника продажної бюрократії, що так розквітла в совітських республіках.

А тільки тому, що „революції“ властиво і не було. Не було не тільки революції, а навіть на той час ще не утворилося ідейного ґрунту для неї.

Великий бунт 1917 р. в Росії — так ми умовимося називати те, що досі мало назву російської революції — стався в наслідок нещасливої і довгої війни; його викликала економічна розруха. Три роки перед тим велика країна покинула продуктивну працю на фонд народнього багатства і занялася виключно працею руйнації; все життя було милітаризовано; залізничі, фабрики і навіть убогий рілний відчули міцну руку Марса. Три роки 200-мільйонний нарід споживав не те, що виробляв за сей час, а що колись здобув і здобув з великим трудом та економією, але потреби 200 мільйонів не остільки незначні, щоб можна було, не роблячи нічого користного, довго існувати на рахунок минулих років. Двадцять мільйонів люде, що їх покликано до війська, не тільки не працювали продуктивно, а ще екстензивно споживали економію попереднього часу,

яка взагалі в Росії ніколи не була занадто велика.

Отже сталося весною 1917 р. те, що повинно було статися: невдоволення на ґрунті економічної розрухи невпинно збільшалося; все частіше то там то тут бракувало предметів першої необхідности: хліба, масла, цукру, солі, нафти, то що. Навіть столиця Петроград не мала досить споживчих продуктів.

Нам довелося бути в Петрограді за тиждень до всеросійського бунту і тоді в повітрі далось зауважати грізні симптоми того, що відбулося пізніше. Поруч з браком хліба, панувала надзвичайна розкіш. В той час, коли широкі верстви не додали, в шикарних готелях було все, як і за старих часів, але шаленою ціною; скрізь панувало невдоволення і відчувалася нервозність; петроградська аристократія з жахом згадувала експеси французької революції.

Економічна руїна була головною причиною великого військового бунту, а прискорили його нещастя на фронті і „распутинство“ царської родини.

Ми не хочемо доводити инцидентами відсутність ідейного ґрунту для революції в 1917 р., уважаючи що і поданого магеріалю вистарчить.

Події 1917 р. не викинули навіть нових гасел, нових думок, все було направлено проти осіб найвищого управління Росії і тільки „долой Романових“, ось єдиний клич, на який спромоглися творці революції.

За Петроградом, що перший створив військовий бунт, такі бунти поробили і всі більші міста по одному і тому же трафарету. Навіть в сій одноманітності відчувається брак творчости революційних сил.

Механічно повторювалися методи Великої Французької Революції і чіплялися її кличі до грандіозного безідейного військового бунту.

А далі на терені б. Росії почалися жажливі речі: перше братовбийча війна, а потім кривава гекатомба розстрілів.

Мимоволі згадується слова великого поета Пушкіна: „не дай, Бог, нікому увидеть жестокий безмысленный русский бунт!“

Встановивши безідейність і відсутність ідейного ґрунту цілого російського бунту 1917 р., ми мусимо повернутися до сучасного українського питання і з'ясувати, чому так мало ми дістали від розпаду Росії.

В російському бунті, як відомо, брало участь багато Українців, але ця участь тільки пізніше прибрала національні форми. Спершу розрухи і в Великоросії і на Україні розпочалися в наслідок економічної руїни і нещасливої війни.

Розпад російської імперії стався не тому, що її розвалили визвольні змагання ріжних націй, що заселяли її терен, а тому що ослабли ланцюхи, що з ріжних націй творили одну цілу державу. Ті ланцюхи витворив енергічний, з вели-

кою силою волі великоросійський народ в особі своїх царів, бо загально відома сентенція „кождий народ варт свого правителя“; але тих царів скинуто і разом спали кайдани, яких не піввали виключно національні змагання.

Великоросійський народ скоро добачив свою помилку, отямився, і може свідомо, а може й інстинктивно, виправив свою помилку і вже в особі большевицької влади знову накинув ланцюхи на різні народи бувшої царської Росії, і тепер ми бачимо теж відношення до українських національних змагань, як і за старих царських часів. Так само переслідується все, що має не тільки дух, а хоч закраску націоналізму українського; так само бореться совітська влада проти українізації низчих і вищих шкіл; так само оголошено протизаконним все, що має синьо-жовтий прапор.

Коли ми говорили про безідейність російського бунту 1917 р., то тепер мусимо бути справедливими і сказати, що національної української революції теж ще не було. Події 1917 р. заскочили нас неготовими, і тому ми не могли скористати з тих сприятливих обставин, що їх нам надіслала доля, без нашої волі і не в міру нашого труду.

От се і є причина, що Українці так мало дістали в державному розумінню.

Ніщо даремно не дається: все є на світі наслідком певних змагань і труду. Коли бую мало зроблено для української державности, то годі вимагати великих здобутків. Тут ділає сувірний закон історичного матеріалізму.

Навіть та купка гарячих патріотів, що з самого початку стояла на чолі українського руху і керувала тим рухом на весні 1917 р. (проф. Грушевський, Володимир Винниченко і Сергій Єфремов) не творила української революції, а ледви управлялася бігти за тим, що само легко їм дісталося.

Оскільки Українці не були підготовлені до революції, видно хоч би з того пункту, що національну маніфестацію було улаштовано тільки по 2—3 тижнях по перевороті. Колиж п. Степаненко заговорив в „Київськом Ісполнительном Комітеті“ про самостійність України, то навіть найбільш палкі Українці від нього відхрещувались, і то не з тактичних причин, а просто тому, що вони не підготували своїх думок, плянів і навіть психології до цих ідей.

Створивши собі в процесі довгих років ідею автономії для України, керівники українського руху

працювали в сьому напрямку і виробили методи тільки для цієї форми національного устрою. Тільки в наслідок ситуації вони мусили взятися за реалізацію ідей федерації, а пізніше навіть самостійности.

Отже коли найкращі, найбільш свідомі і освічені Українці і українські патріоти не були підготовані до використання вимірної ситуації і здобуття максимуму на користь української державности, коли ці люди не змогли опанувати подій, що працювали на млин української державности, то щож можна говорити за інших нечисленних свідомих Українців і несвідому стихійну масу українського люду.

Ми не були готовими до обняття влади в державному масштабі і для організації Української Держави.

От чому на протязі 5 років ми мали так багато невдач і на полі громадянському і на полі військовому і на полі дипломатичному.

Вище ми вже зауважили, що властиво кажучи у нас і не було української революції, не було революційного піднесення і революційної творчости. Для нас ясним є, що в наслідок сього нас розбивали на полі бою. Перемагають тільки революційні війська, війська, що мають піднесення духа, що мають високі національні ідеали, виплекані на протязі довгих років, що переняті тими ідеалами з дитячих років. Приклади Франції, Італії, Германії нам за се яскраво свідчать.

Однак слід зазначити, що п'ятилітня, важка боротьба за українську державність принесла й великі користи. І перше всього треба констатувати великий зріст національної свідомости українського народу. Сей факт дає нам і ґрунт і право для дальшої боротьби за визволення України, за українську державність і незалежність.

Досі боротьба йшла за українство, а тепер мусить розпочатися свідомо плянова підготовка ґрунту для здобуття Української Держави.

Вкінці нам хотілося би вказати на паралелізм, що спіткав долю і Великої України і долю Наддністрянщини. Ми з гори зазначуємо, що тут національна свідомість і підготовка до державних форм життя значно більша, як у нас на Великій Україні, що тут були приготування для національно державного визволення, що тут були завязки свідомого національного війська (Січ, Стрільці), але як там, так і тут не було і не могло бути в створених умовах національної революції в повному обемі. Те, що сталося в осені 1918 р. не було як слід під-

готоване. Керівники також не були підготовані до цієї місії, що пала на їхню долю. Так само кайдани спали, не виключно в наслідок національних змагань, а через світову війну, що скінчилася для Австрійської імперії так невдало, через економічну розруку, через причини, що не залежали від волі місцевого населення.

Отже, тому державні національні здобутки тут не є більшими, як на Великій Україні.

Без вождів.

(До п'ятих роковин національної революції.)

В натурі людини захований інстинкт любови до прекрасного, до оригінального.

Любов творить прагнення, а за прагненням, уже як наслідок його, йдуть чини для досягнення ідеалу любови. Все, що стане на шляху до ідеалу, цілком натурально, тягне на боротьбу проти перешкод і на знищення останніх. Тільки той, чия натура здібна до всеобхоплюючої любови, припадає до незнаючої меж ненависти і є здібний до боротьби і жертви. Високість одиниці пізнається по більшій чи меншій активності реагування її на всі явища свого оточення.

Найбільш знаменитим і найшляхотнішим прагненням людини—одиниці є прагнення особистої волі; волі творити те, що подобається її духовому Я. Для абсолютної вільної людини поняття „не можна“ чуже, воно для неї не існує; така людина знає одиноким своє „я хочу“ і так мусить бути; абсолютно вільна людина не вважає на те, чи дія її буде приємною оточенню чи ні, чи усміх задоволення, чи ненависть, чи слози роспуки викличе вона в оточенню. Вільна одиниця, ніколи не буде рабом обставин; вона буде боротись за свій ідеал поза межами обставин і часу, бо ні того, ні другого для неї не має. Такої волі прагнула людина в миттєвому, прагне в сучасному і прагнучиме в майбутньому.

Прагнення волі для свого Я дивигуло людину на те, що вона зробила до сього часу. Найгуманніші ідеї, величні винаходи, грандіозні війни між народами і класами, найстрашніші спустошення, які потягла боротьба людини з подібними до себе, самопожертву одиниць і мас, про які промовляє до нас історія — викликало „я хочу“.

Обмеженість земної кулі, обмеженість дібр, які дає натура і однаковість інстинкту в усіх людей, ста-

Висновок звідси тільки одиний: потрібна свідомо уперта праця на культурно-національному полі і систематичне поступове підготування бази і ґрунту для державно-національного життя.

В. Завадський.

Пошліть партійний податок на вкл. кв. ч. 5.000 „Кредитного Союзу Кредитного“ у Львові, Ринок 10.

ли приводом до того, що людина погодилася спільно з іншими боротися за свій ідеал, за свою волю. Даючи згоду боротись спільно з певною групою собі подібних, людина йде на компроміс (компроміс раз у раз тільки тимчасовий); маючи на меті забезпечити собі волю максимуму дій, людина добровільно відмовляється творити все, що може повернути спільників у ворогів, бо натура не визнає нестральних: або спільник, або ворог. Повстає компромісовий (тимчасовий) ідеал рівності спільників, який будучи доведений до абсурду, перетворюється в ідеал рівности абсолютної для всіх. В наслідок компромісу людина говорить: „я маю право“; а з сього виходить, що людина відмовилася від абсолютної волі, щоби забезпечити волю відносну, але ся воля, добровільна, не мусить бути меншою, ніж у спільників.

Хто сказав „маю право“, той визнає „не маю права“, бо маю тягне за собою можливість не маю. До свого абсолютного „я хочу“ людина долала відносне „і маю право“. Не вірно говорити: „я маю право і хочу“, натомість вірним є: „я хочу і маю право“.

Натура не знає рівности. Даючи одному більше, ніж другому, вона разом дає одному більше право, а другому менше. Хто від натури має більше, а хто менше, може розсудити тільки боротьба; тільки вона перекоує ведчих боротьбу, нашо вони здібні. Тому боротьба є найкращою прикрасою життя, — є його сутю. Одночасово з життям звилася боротьба і одночасово зникне; без боротьби не існує життя і, навпаки, без життя не існує боротьба.

З розвитком культури паралельно йде розвиток права. Писане право витворює дужчий, витворює сьогодняшній переможець; але той

ЮГАН ГОТЛІВ ФІХТЕ.

Промови до німецького народу.

Переклав М. ЄВШАН.

ТРЕТЯ ПРОМОВА.

(Продовження.)

5. Все таки навіть те нове сотворення не може бути скоком з усього попереднього, воно є дійсним, природним продовженням і наслідком дотеперішнього часу; особливо у Німцях. Очевидячки і, як я думаю, загально се признаю, йшов весь рух і змагання часу в тім напрямі, аби вигнати темні почування і промостити дорогу лише для ясности та пізнання. Ті змагання увінчані були повним успіхом о стільки, що вяснено цілковито дотеперішнє Ніщо. І таким чином не можемо того змагання до ясности викорінити, аби віддати знов владу темному почуванню; його треба навпаки далі розвивати та поширювати серед вищих кругів, аби таким чином після вяснення Нічого виявилася також Щось, потверджуюча та в дійсности існуюча правда. Світ даного існування, що творить само себе власною силою і оснований та темному почуванню запався і нехай він таким і останеться; напроти нього нехай засяє і зійде в повнім своїм блеску оснований на первісній ясности світ ясности, вічно народжуваний з духа.

Вправді дивним могло би показатися для часу пророцтво нового життя в таких формах.

і він ледви відважився би присвоїти собі ту обіцянку; коли би він хотів взяти на увагу лише величезне віддалення своїх пануючих думок про тільки-що обговорені справи від того всього, що висловлено основами нового часу. Я не хочу говорити про очевидячки гірше виховання, яке, будучи привілеєм, не могло стати загальним і яке одержували досі з правила лише вищі верстви, яке зовсім мовчало про надзмісловий світ і старалося лише виробити деяку зручність з справах зміслового світа, а хочу лише спинитися на тім, що було народнім вихованням і могло би назватися в деякім дуже тіснім значінню національним вихованням, яке не старалося заховати повну мовчанку про надзмісловий світ. Які се були науки того виховання? Коли ми за першу умову нового виховання поставимо, що в основі чоловіка лежить чисте замилювання добра, і що те замилювання можна би так далеко розвинути; щоби чоловікові зробити неможливим занедбання того, що він признав добром, і роблення того, що він признав злом; то напроти того дотеперішнє виховання не лише приймало, але й учило своїх вихованків від ранньої молодости, почасти, що в чоловіці природна неохота до божих заповітів, а почасти, що для нього просто не має можливости ті заповіти виконувати. Чого іншого можна ожидати від такої науки, коли її будемо брати поважно і дамо їй віру, як те, що кождий піддається своїй ніби то незмінній натурі, навіть не пробує робити того, що йому представлено неможливим до зроблення, і не хоче бути кращим, як він сам і всі інші можуть бути; що більше, не реагує навіть на приписувану собі нікчемність

і признає сам в собі радикальну гріховність та пілість; бо в тій нікчемности перед Богом показується йому одинокий шлях до згоди з Богом; і що він, коли до його вуха дійде яка небудь думка подібна до тамтої, златний лише до віри, що ми хочемо собі лише з нього погано зажартувати, бо внутрішню він весь час є понад всякий сумнів переконаний, що се неправда, що правда власне в протилежнім кінці? Коли приймемо, що є зовсім незалежне від всякого даного існування пізнання, яке власне дає тому істнуванню закони, впливаючи на нього зараз з самого початку всякому чоловікові, і хочемо його в границях того пізнання на завсиди заховати, означуючи напроти того всякі лише історично можливі до виучення прикмети річей малозначною, побічною справою, яка сама собою вияснюється: то тут стрічаємося з найбільше дозрілими овочами дотеперішнього виховання, які пригадують нам, що, як відомо, не має такого апріорного пізнання, що вони самі дуже хотіли би знати, як можна инакше, як при допомозі досвіду, щось пізнати. А щоби той надзмісловий і апріорний світ не міг зрадити себе навіть в тім місті, де, здається, сьогд не можна було оминути, — в можливости пізнання Бога, і аби навіть супроти Бога не зародилася духовна самодіяльність, і остаточно таки пасивність удержалася у всьому, що дотеперішнє людське виховання знайшло на ту небезпеку сміливий засіб і зробило істнування Бога історичним фактом, якого правда досліджується на підставі переслухання свідків.

(Продовження буде.)

хто сьогодні дужий, завтра може бути слабшим, бо натура ні на одну хвилину не зупиняється, вона творить нові сили, що хочуть творити своє право, найкорисніше для них самих.

Я хочу творити своє право, килас на боротьбу нові сили проти тих, хто ще вчора мав право, а сьогодні може бути переможеним і не матиме права.

Право обмежує людину, стискає її, калічить, обезличує, але воно і боронить... переможців. Тому, що право боронить сьогоднішнього переможця, він прагне все рішати в суді, спираючись на писане право, і вирок суду записує на папері чорнилом. Тому, що писане право не боронить переможеного, він мусить боронитися зброєю, записувати вирок кров'ю своєю і ворожою і тим витворювати своє право.

Натура не знає рівності, але вона не допускає і панування слабого над дужим; в цьому натуральному законі, панування сили, є привід до боротьби. Життя людини не довге, а тому і сила людини не є абсолютною і постійною, а відносною і тимчасовою; сьогодні одна людина дужча, а завтра друга. Та здорова людина ніколи без боротьби не визнає свого безсилля, вона буде боротися до загибелі. Відношення людини до другої, класи суспільності до другої класи, нації до нації керується вічним натуральним законом панування над душим.

Інстинкт любові до прекрасного, прагнення абсолютної волі, посилає людей боротися, а розум керує боротьбою і констатує вислід боротьби, рукою переможця записуючи тимчасове право, бо вічного писаного права немає і бути не може; переможений рахується з невидим йому правом до часу.

II.

Пять років тому душа української нації сказала своє інстинктивне „я хочу волі“. Сказала і кичулася в вир боротьби.

„Промисловці і капіталісти з одного боку, ліберальна інтелігенція — з другого, явно (розбивка моя Г. Ю.) організувалися, щоб використати сей момент (революцію) і взяти провід державою в свої руки... Але мало кому уявлялось, що зміна може бути сильніша і глибша, ніж проста заміна царського самовільства конституційною, обмеженою монархією, або дуже мало демократичною республікою, в роді французької. І особливо не тишили себе рожевими на-

діями ми, Українці, знаючи, як неприхильно і підозріло ставиться до українства російська інтелігенція; яких тяжких ворогів вона має на Україні в буржуазії: чужий і своїй зросійщеній... як тяжко розбиті й розпорошені українські сили!“ Так говорить знаменитий український історик і громадський діяч, голова нашого революційного парламенту — Центральної Ради М. Грушевський про останні місяці перед революцією.

Аналіз ситуації глибокий і вірний, а чини незрозумілі для здорового індивіду. М. Грушевський безперечно найбільша постать, яких ми бачимо в часі заперкції боротьби нашої нації за останні 5 років. В його руках була керма українською політикою з початку революції аж до IV. Універсалу. Великий учений виявив за той час не малий хист організатора, але він не народився для того, щоб стати вождом, хоч українська нація широкотіла того; в його не було того, що кидає маси на боротьбу в напрямках, які показує вожд. Культурою утиску наші вороги, антрофували мозок нації.

Провідна інтелігенція, мозок нашої нації, не знайшла в собі рішучості більше як тільки: „не вважали тоді можливим рахувати в близькій будучині на щось більше, як скасування заборони українського слова... І то з цим домаганням ми вважали потрібним виступати обережно, можливо тактовно“; продовжує далі поважний професор.

Вожд так не думає і так не говорить; взявши на себе ролю вождя, людина не має права так думати і так говорити.

Наполеон сказав, що юрба (маси в час революції є юрбою) визнає тільки дві риторичні форми звернення до неї: запевнення і... запевнення. Цього або не знав, або забув той, кого сама доля поставила на чолі революції. Юрба хоче бачити ясний ідеал, сміливий до абсурду; юрба хоче бачити в своєму вожді не тільки мудру людину, але й головним чином, хороброго завзятого, який ставить питання руба: „або пан, або пропав!“ Ані компромісу, ані обережності не визнає юрба; про такі річі вона не мусить знати. За людьми, що мають компромісову психіку, юрба не йде; вона може часом любити, вірніше жаліти, людей компромісу, але поважати і боготворити дійсного вождя не буде.

*) „Письмо з Просвіти“ 1922 р. ч. 7—8.

Політичний ідеал М. Грушевського — федерація — не був і не може бути ідеалом нації. Федерація, ташей з віковими ворогами — компроміс, і то дуже поганий. Зараз же, як тільки виявилось, що душа української нації своє „я хочу“ не обмежує федерацією, той хто ідеалізував федерацію, мусів піти в політичну безодню вкупі зі своїм ідеалом.

Про політичні партії годі говорити. Найбільше революційна по відношенню до національних ворогів партія самостійників-соціалістів, не спромоглася ні на що більше, як годе гасло; за гаслом мусили йти чини, але партія... боялася захопити владу і повести націю до ідеалу, який партія відгадала. Влада залишилась в руках партій-маняків угоди з ворогом за всяку ціну.

Хто хоче проаналізувати I, II, III і IV. універсали, то побачать червоню ниткою через усі, що українська влада не творила того, що вона знаходила добрим для нації, а тільки творила те, до чого її приневолено.

Маси ніколи в цілій історії не просили своїх вождів, які по дитячому признавалися, що їх приневолено. Універсали не були наказами-закликами, які указували ідеал і наказували боротися. Універсали є актами виправдовування: так, мовляв, сталось, тому мусимо творити лад на своїй землі, мусимо чекати поки ворог скличе свої установчі збори, мусимо не відриватися від ворога, і нарешті мусили зробитися самостійною державою, хоч і не хотіли того... Українська нація ніколи не простить своїм партіям угоди з ворогами во ім'я самої угоди.

Національними героями не стануть люде типу незнавшого невдач гетьмана Сагайдачного, але боронившого чужу ідею і інтереси ворогів. Своїми героями нація швидче визнає Наливайків, Залізників і Хмельницьких; тай то що до останніх, героями вони тільки в той час, як викидають для свого часу до божевілья сміливе гасло: „Виб'ю з лядської неволі руський народ увесь“. Але юрба вже не любить Хмельницьких, що йдуть на компроміс в Зборові та в Білій Церкві; а за Переяславську угоду, зате, що вожд сказав: „Не можна нам більше без Царя жити“ — за цю клясичну дурницю, навіть геніального Богдана нація назвала „нерозумним сином“ і остаточно втратила віру в того, кого мага мало що не за Бога. Про це мусить памя-

тати той, хто бере на себе ролю вождя.

Улюбленими героями майбутніх дум та пісень нашого народу не будуть ні Грушевський, ні Винниченко, ні Петлюра, народ волітиме ліпше співати про Зеленого, Григорієва, навіть про Махна і інших завзяців.

Про директорію одно тільки би можна сказати, що навіть найбільше улюблений масами її член Симон Петлюра, своїми угодовськими переговорами і договорами з ворогами нації ріжких кольорів і гатунків став синонімом всякого лиха і нещастя; решта членів директорії не знали, чого вони хочуть. С. Петлюра до пристрасти прагнув влади, і міг її мати, бо владу давала йому сама нація; та він не умів її взяти, не доріс до неї. Стихія, що повалила стілець гетьмана Скоропадського, хотіла бачити в С. Петлюрі нового Богдана, який мав би визволити українську націю від Карпат до Кавказу. Нація хотіла мати свого Бога, але „божок“ поїхав до Одеси просити у Антанти допомоги проти „бунтівників“, що на чолі з Григорієвим йшли бити саму Антанту.

Страшно, болочу і довгу трагедію переживає українська нація. Не вбили душі живої мури і кайдани довгої через багато століть ворожої неволі. Душа нації загартувалась і в слушний час сказала: „Я хочу волі!“

Та мозок нації, мозок антрофованим не сказав: „Я хочу волі; маю право!“ Мозок нації — інтелігенція пішов до ворогів випрошувати собі право, творити лад на своїй землі.

Здорове тіло і здоровий дух найдуть, витворять в кривавій боротьбі мозок нації. А поки що стогоном стогне українська земля від мук, що завдали її вороги і ллється кров, боротьба продовжується.

Перед живою душею нації, перед безмірною енергією борців за волю, перед божевільям хоробрости схилиємо ми чоло сьогодні, у п'яті роковини нашої національної революції; схилиємо чоло і кличемо:

„Душе нації! Ти видвигнеш Вождів, що прагнутимуть волі на рівні з Тобою і поведуть до блискучої будучини“.

Г. Ю.

При вітні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Л. БЕЛЕСЬКИЙ.

Естетика сучасної поезії і творчість П. Тичини.

(Продовження).

Кожне слово складається із звуків-голосівок і шелестівок; ці звуки є основні стихії слова. Але голосові звуки мають також свої індивідуальні властивості; такі голосівки як а, і, у вважаються основними і незмінними; їх помягчення дає я, ї, ю; отвердіння і дає м; о і е є складними голосівками: перше із ау, друге із аї; через і ці обидві голосівки помягчуються в ю, е. Отже ми бачимо як три основних голосівок (і, а, у) дають так багато ріжних тональних виявлень, що мають свій особливий звуковий тембр. Те само можна сказати і про звуки-шелестівки: м, н своїм спільним тембром відрізняються від р, л; д, т відрізняються від б, п, в і т. и. У свою чергу окремі звуки кожної громади носових, губних, зубних, плавних, гортанних ховають свій звуковий тембр відмінний від такого-ж тембра другої шелестівки тої ж самої громади. Отже слово складається із низки таких звуків (голосівок і шелестівок), які у своїй цілокупності творять

індивідуальний для окремого слова звуковий акорд; із таких акордів-слів складається поетичний рядок вірша, його строфа і цілий вірш. Останній вже є не окремий акорд, а ціла музична мелодія. Але завжди у слові, у рядковій вірші, у його строфі та у цілому віршові є такі звукові сполучення, що творять свій індивідуальний тембр, свою мелодію, яка відрізняє його від другого вірша, одну строфу від другої у самому віршові, один рядок від другого. Це все твориться через найріжноманітніші сполучення голосівок в звукові асонанси явні (аа, іі, уу) помягчені (ая, ії, ую, ою, еє), звукові прогресії (уаї) регресії (іау), контрасти (дисонанси) — іу або уї, — через сполучення шелестівок у алтерації незмінні, коли кожне слово рядка починається з одної і тої самої шелестівки (б-б-б: „Біжи! бери! бий!“), з громади одних і тих самих шелестівок (ж-ж-ж-ж і т. и.), алтерації оберненої, коли звуки алітеруючих громад слідуєть у протележному порядку (жв-жх жв; влп-лпв-пвл і т. и.) алітерації заховані, коли повторюються в рядкові не одні й ті самі звуки, а ріжні лише одної й тої самої звукової громади плавних, носових, шипячих і т. и. (б-п-в; д-т; м-н і т. и.).

Для прикладу возьмем такий твір Тичини, як „Я стою на кручі“:

Я стою на кручі —
За рікою дзвони:
Жду твоїх вітрил я —
Тінь там тоне, тінь там десь...

Випливають хмари —
Сум росте мов колос:
Хмари хмарять хвилі —
Сумно, сам я, світлий сон...

Вірю оморфно —
За рікою дзвони:
Сню волосожарно —
Тінь там тоне, тінь там десь...

Припливеш, приплинеш —
Сум росте мов колос:
З піснею про сонце! —
Сумно, сам я, світлий сон...

Коли ми звернемо увагу на голосівки, що завжди творять найбільшу тональність віршу, кожного рядка, а потім і строфи то побачимо, що перша строфа складається із таких голосових сполучень:

я о ю а у і
а і о ю о и
у о і я
і а о е і а е

В цих сполученнях перевага падає на а(я) і і(ї, и), отже середній звуковий тон тримається аю, себ-то тримається на а, схилиючись то у

бік вищої тональності (і), то у бік нижче середньої тональності (о), Зустрічаємо контрасти (уі) у першому рядковій неповну прогресію (уої) в третьому рядковій; всіж інші сполучення дають ніщо інше як середню звукову симетрію.

Друга строфа:

и а ю а и
у о е о о
а а я и і
у о а я і о

Тут спостерігаємо явну перевагу від середнього тону в бік до нижчого (іао) і звукова симетрія кожного рядка нахилиє основний тон до низу, але не далі, як до о.

Голосівка о в третій строфі набирає домінуючого тону, через яку всі інші голосівки стають майже непомітними. Голосівка о переважає також і в четвертій строфі. Це нам показує що голосовий тембр віршу починає з найвищого і і поступово починає знижуватись, опадати через а до о і на протязі останніх двох строф на о тримається увесь час. Переважають асонанси прогресивні; контрастів майже немає за винятком першого рядка третьої строфи. Отже повнота звука нижче середнього аю наближає тональність вірша до музичного дзвону.

(Продовження буде).

Перед конференцією в Генуї.

Плани Льюїса Джорджа.

Лондонський кореспондент денника „Джорнале д' Італія“ довідується, що Льюїс Джордж буде числитися на генуенській конфер. з 4-ма чинниками: Англією, Америкою, Німеччиною і Росією. Латинські народи і балканські держави нахочяться в його плянах на другім місці.

Льюїс Джордж має проводити на раді міністрів дня 8. ц. м., після чого має удатися на 10-денний відпочинок до Валії. В тім часі має він приготувати англійську програму на генуенську конференцію. Льюїс Джордж має ужити всіх сил, щоби на цій конференції перевести усі свої пляни.

Передступні переговори.

Наради міністрів заграничних справ Англії, Франції та Італії мають розпочатися дня 29. ц. м. в Парижі. Лондонські наради знатоків союзних держав відложено на просьбу Італії до дня 20. ц. м. Знатокі мають обробити обійню у всіх справах, що будуть на деннім порядку генуенської конференції.

Світовий проєкт роззброєння.

З Москви доносять: Совнарком поручив окремій комісії опрацювати проєкт всесвітнього роззброєння, який буде предложений на генуенській конференції. В рижських політичних колах панує переконання, що цей проєкт має чисто аітаційний характер.

Умови для совітської делегації.

Совітські дипломатичні кола твердять, що в Бульонь прийшло

до порозуміння поміж Льюїсом Джорджем і Поніковим в справі умов, які будуть поставлені совітській делегації в Генуї. Найважливіші з них це: признання совітами усіх передвоєнних довгів, роззброєння червоної армії, створення міжсоюзної контролю в Росії (подібно як в Німеччині), перебудова кораблів на Балтійським і Чорнім морях для облекшення допомоги ової акції, признання версальського договору, введення 36 проц. податку від німецького привозу до Росії.

Німецькі вимоги для совітської делегації.

Поміж совітським урядом і Німеччиною прийшло до порозуміння, на основі якого Німеччина має вислати до Риги 6 спальних вагонів для совітської делегації на генуенську конференцію.

Литовські делегати на конференцію.

На делегатів Литви на конференцію в Генуї назначені: Гальванаскас, Нарушевич, Мілош і Лінас.

« НА ДНЯХ ПОЧНЕ ВИХОДИТИ »
У ВАРШАВІ

щоденний український часопис

„НОВА ТРИБУНА“

політичний орган казалемиет
громадської думки.

В справах нової газети просять звертатися по адресі: ВАРШАВА, Нови Свят 22, або:
ВАРШАВА, Злата 38. О. Саліковському.

Польща.

Ліквідація кабінетної кризи.

Викликана виленським питанням криза польського кабінету станула в обличчю оконечної ліквідації. Утворення нового кабінету поручено знова Поніковському, який негайно взявся до роботи.

Обличчя „нового“ кабінету.

В новому кабінеті, над якого утворенням заходиться Поніковський буде переведено цілий ряд змін. Становище міністра закордонних справ Скірмунта виявилось непевним, хоч за ним заявлялась більшість клубів. Проти нього виступають людовці. Кандидатами на теку міністра закордонних справ вважають бувшого польського посла при австрійському уряді Скішинського та директора департаменту міністерства закордонних справ Залеского. Проти призначення Довнарівича заявлялись майже усі соймові клуби. Його наслідником вважають бувшого міністра Галичини Твардовського. Передбачена є також зміна в міністерстві торгівлі і промислу. Мішанський клуб висуває свого кандидата в особі бувшого міністра торгівлі Хшановського.

Ні в нут ні в дерті.

На нараді Поніковського з Тромпчинським заявив Поніковський, що погодження виленської справи мусять відбутися дорогою підписання акту злуки в першій редакції без змін і додатків. Всякі резолюції і формули, пропоновані партіями виленського союму, можуть бути представлені законодатному союмові. Тромпчинський висунув ще цілий ряд компромісових концепцій, які Поніковський признав неможливими до прийняття.

Виленська лінія виїхала з Варшави.

Лінія виленської делегації виїхала дня 8. ц. м. з Варшави назад до Вильни; виїздка звернулася до Пилсудського і Тромпчинського з письмом, в якому стверджує, що дальший її побут у Варшаві неможливий: на кожне візвання чоль-

ського уряду ставиться вона негайно. Лінія виленської делегації висловила переконання, що складаючи свої підписи на приготовленому польським урядом акті інкорпорації Виленини, поступала згідно з загально державною рацією стану причиняючись тим самим до вирішення виленського питання. Через те вона не бере на себе відповідальности за викликану правцею кабінету кризу, ані за всі звязані з кризою наслідки.

Глибина нищення.

В розмові з виленською делегацією заявив п. Поніковський, що незломне становище виленської делегації улегчило прилучення Вильни до Польщі так, що тепер маємо Вильню в кишені. Нічого собі кишення, тільки, щоб не була дірава.

„Сидимо у Львові і не рушимося...“

Вшехпольський „дипломат“ Радзішевський, який вернув на дніях з Парижа, де їздив просити допомоги, оповідав в крузі своїх однодумців про „дипломатичні лаври“, якими була увіквітчена його дорога. Іменно неозначена близше група французьких послів нагородила його гучними оплесками. Почувши з його уст таку судо-дипломатичну заяву: „Сидимо у Вильні і Львові і не рушимося відтіля, навіть колиб примушувала нас до того потенція найбільш заприятелена“ (Франція).

Очевидно, що „французькій опінії“ не остається нічого крашого, як в обох справах бути „цалковіце за нами“.

Палать мести.

В звязку з виленським питанням поміж париський кореспондент „Газети Варшавської“ Смогожевський ряд уваг, характеристичних тим, що вшехпольяк у вшехпольському органі звертається проти політики своїх однодумців з польського і виленського союму. Смогожевський доносить, що певна, дуже високо поставлена особистість з

французьких дипломатичних кругів заявила одному з польських дипломатів таке: „Не можемо замикати очий на факт, що ухваля виленського союму з дня 20 лютого н. р. може спалити раз на все мости поміж Польщею і Литвою та унеможливити які небудь коректні судські взаємини поміж обома державами. Не лежить це в інтересі Поляків ані союзників“.

РІЖНІ ВІСТІ.

Місія радянської України в Ковні.

До Ковна прибула репатріаційна місія радянської України, на якій чолі стоїть Чужин.

Скільки сплатила Німеччина?

Аг. Аваса доносить з Парижа: Репаратійна комісія оголошує урядовий комунікат, в яким подає висоту чинитьб, що вплинули від Німеччини до 31. грудня 1921. Ці чинитьби представляються так: Вплати в золоті в заграничних девізах, плачених безпосередно вносять 1,041,217,000 нім. марок в золоті. Вплати з інших жерел на рахунок Німеччини; вплати Данії в заміну за одержані часті Шлесвіга і Гольштина 60,000,000 нім. м. в золоті. З продажів внесених воєнних матеріялів 40,109,000 м. в золоті. Впливи з данини від вивозу німецьких товарів 36,360,000 м. в золоті. — Загалом 1,184,172,000 м. в золоті. Досі вплинуло 3,983,514,000 нім. м. в золоті, з інших чинитьб 6,487,866,000 м., так що, загальна сума впливів і чинитьб вносить около 26,000,000,000 нім. марок в золоті.

Перед ковних боями в Малій Азії.

Римські денники доводуються, що на грецько-турецьким фронті в Малій Азії, идуть великі приготування для відновлення воєнних операцій.

Жінки в Палаті Лордів.

Палата Лордів признала право леді Фонда засідати в Палаті і прийняла принципіальне рішення про таке право жінок, котрі мають особисто титул лорда. (Рпр.)

Баварські монархісти.

В Мінген з ініціативи д-ра Хайма і проф. Кісля створено новий монархістичний союз, якого метою привернення монархії в Баварії з династією Вітельсбахів.

ТЕЛЕГРАМИ.

Повстання біля Одеси.

Букарешт. (ПАТ.) Румунські часописи доносять, що в околиці Одеси вибухло нове повстання проти совіт. правительства. Причиною повстання були чутки про большевицькі маніфестації в Москві.

Америка відмовилась взяти участь в генуенській конференції.

Вашінгтон. (ПАТ.) Райтер. З ноті відмовляючій участь в генуенській конференції заявляє американське правительство, що участь Зед. Держав в якійнебудь всевропейській конференції є неможлива, бо правительство Зед. Держав є думки, що європейські народи заведбали зовсім підприємствя заряджень, котрі надавалися би до направи цього, що знищила війна і до стабілізації економічного життя. Як зачувати, правительство Зед. Держав, котре вже рік тому заявлялося проти визнання совітського правительства, тепер є противне участі Росії в генуен. конференції.

Повстання в Ірландії.

Льондон. (ПАТ.) Положення в Лімерік заострилося значно. Повстанці одержали більшу підмогу. Вони домагаються тепер утворення незалежної відної держави. Ю-

АДВОКАТ

Др. Олександра Ріпецький

веде канцелярію в СОКАЛІ

дім Повітового Тов. Кредитового.

821

5-5

Місія Кемала в Парижі.

Місія ангорського уряду на чолі якої стоїть Юсуф-Кемаль паша відїхала з Константинополя до Парижа.

Конвенція між Польщею і Данцігом.

Пресове бюро польського міністерства закордонних справ доносить, що Начальник Держави підписав акт ратифікації і конвенції заключеної в Парижі 21 квітня 1921 р. між Польщею і вільним містом Данцігом, з одної, а Німеччиною з другої сторони, у виконання 89 і 98 стат. версальського трактату, відносно питання про транзит між Східною Прусією, рештою Німеччини і Данцігом через Сх. Прусію. Ратифікаційний документ відіслано до Парижа, для виміни на німецький документ, після чого конвенція стане обовязуючою. Залізничне получення в спеціальних поїздах, без обовязку мати польські візи зачнеється 1. червня і з тим днем установлюється поштовий транзит, а постійне залізничне получення буде установлене лише після спеціальної зал.дор. конвенції з Німеччиною.

Міжнародна санітарна конференція у Варшаві.

Назначена на 20. марта міжнародна конференція буде тривати не менше трьох днів. Між иншим, проєктується звидження конференцією Баранович і Мінська, о скільки згодиться на це совітський уряд. (Рпр.)

АДВОКАТ І ОБОРОНЕЦЬ В КАРНИХ СПРАВАХ

Д-р Степан Баран

веде канцелярію

у Львові, ринок 10, І. пов.

(дім тов. „Просвіта“).

Польщі не грозить небезпека від совітів.

Льондон. (ПАТ.) В палат громад на запит дано заяву іменем правительства, що англійське правительство не має ніякої причини думати, начеб незалежности Польщі й інших держав, сусідючих з Росією, грозила небезпека зі сторони совітів.

Ленін про генуенську конференцію

Москва. (ПАТ.) ВКБ. Ленін виголосив 5. ц. м. на конгресі в Москві промову про генуенську конференцію і про роль, яку там відіграє Росія. Ленін має надію, що мотиме прибути до Генуї. Сподіється, що його не дуга котра кілька місяців перешкоджувала йому брати активну участь в політичних працях і виконувати обовязків свого становища, не здержить його від виїзду до Генуї. Вкінці заявив Ленін, що мотиме Л. Джорджеви особисто представити, що з Росією годі грати комедію.

ЖІНОЧИЙ ВІСТНИК.

Львів, 9. марта 1922 р.

Минули два місяці від менту, коли українське жіноцтво у перше після всесвітньої війни і революції виступило як політичний чинник на арену нашого громадського життя, та перший раз як колектив висказало своє становище до всіх важливіших питань української державності. Два місяці — це в суспільному життю час дуже короткий для роблення підрахунків і для критичної оцінки минулого. А все таки, коли дивимось сьогодні з кількатижневої перспективи на Всеукраїнський жіночий З'їзд, мусимо ствердити, що він являється дуже важним фактом не лише в історії визвольних змагань українського жіноцтва, але також в історії останніх літ нашої політичної думки.

З політичного боку З'їзд був важний як своєю внутрішньою структурою, так і проголошеною платформою. Після довгої перерви, бо від часу Трудового конгресу, це був перший Всеукраїнський З'їзд, на якому явилися і об'єдналися представники всіх українських земель і усіх осередків нашої нещасної еміграції. Глибокою причиною, яка в останніх трьох роках розділила була синів одної матері, не стала перешкодою для жінок подати собі дружню руку і на місце взаємної ворожнечі, злоби і недовіри кинути в народ з найбільшою силою клич обопільної любові, єдності і визволення. Жіноцтво перше мало відвагу торкнутися великого боляка нашого національного організму, яким є духове роздвоєння між двома вітками народу.

З'їзд визначив виразно національно державну ідеологію українського жіноцтва. Головною основою цієї ідеології являється принцип соборництва і здорового націоналізму. Українське жіноцтво ясно висказало бажання бути тим цементом, що зближить і об'єднає всі сили народу до більшої праці і боротьби; бажання бути чинником, котрий розпороще сили народу спрямує до спільного руслу, до одної спільної загальнонаціональної цілі.

Як в серці українського жіноцтва нема місця на ворожнечу проти брата, так нема місця в наших рядах на зневагу і знеохоту. Другою догмою в політичній світогляді українського жіноцтва, другим ключем, під яким він вступив до великої громадської праці — це непохитна віра в народ і віра у власні сили. Поруч внутрішнього роздору — за велике лихо і небезпеку для українського народу визнано жіноцтво пасивний опуртунізм і недостачу довіри у власні сили, а через те пасивність супроти зброї або неоправдані сподівання на чужоземну допомогу. З'їзд підкреслив різко, що завданням жіноцтва є протидіяти тим шкідливим проявам, поборювати малодушність і чинно переводити в життя орієнтацію на власні зорганізовані сили.

Всеукраїнський Жіночий З'їзд зєдинив усе українське жіноцтво також в його домаганні повної громадянської рівноправності для жінок. Це домагання на широкому світі стає поволі злишне і анахронічне, але у нас в Галичині воно — на жаль — ще все є актуальне і невіршене. Справа нашої рівноправності видвинула постулат жіночої організації. Від З'їзду живим темпом пішла праця між нашим жіноцтвом, — прокидаються до життя замерлі за час воєнного лихоліття товариства; що раз більше жінок

горнеться до своєї організації і до іншої громадянської роботи. І хоч ще не пора числити наші сили і розглядати біляніс минулих двох місяців, то все таки є неоспоримим фактом, що З'їзд дав нам почуття єдності і могутності розбуджених жіночих мас і почуття тісної зв'язи з усім українським громадянством.

Ідеї, проголошені З'їздом, остануть для українського жіноцтва дорогоказом і на майбутнє. Завданням нашим мусить бути зберегти, поширити і скріплювати в народі ідею соборності, ідею духової і державної єдності всіх українських земель. А разом з тим мусимо плекати в народі єдину відпорність супроти сторонніх чинників і пропагувати серед суспільності принцип опертості на власні зорганізовані сили, та принцип як найбільшої внутрішньої активності. Нітакраше як жінка не має спромоги впливати на підйом народних мас і берегти народню душу від всіх отруйних підшептів до резигнації. Всі сили суспільності мусять бути напружені до праці, а жіноча організація, якої чинним членом повинна стати кожна Українка, буде лише одним зчленом в нерозривному ланцусі цілого зорганізованого народу. — М. Ів.

Значіння пласту для жіноцтва.

Український пласт має за собою 10 літ існування, а від двох літ творять у ньому окремі жіночі відділи.

Хочемо приглянутися, яке значіння має пластова організація для громадянського виховання жіноцтва.

Першою великою користю пласту є те, що жіноча молодь пізнає вагу організації взагалі. Її силу і потребу. Вона пізнає і бачить тут наглядно, як одиниця сама собою слаба, неспроможна виконати більшу роботу, стає сильною через злуку з іншими одиницями. Переконують, що діло, яке при незорганізованості вимагає від одиниць великого накладу сил і часу, доконується легко і просто сполученими силами зорганізованої громади. Це зрозуміння потреби організації, якого так недостає нашому жіноцтву, являється великим здобутком, винесеним з життя у пласті.

Метою пласту є патріотичне і всестороннє самовиховання. Пластовий устрій є опертій на якнайширшій самоуправі. Пласт уявляє собою суспільність у мініатурі. Одиниця мусить підпорядкувати свій інтерес інтересови громади. Має свої права, але і свої обов'язки, має роботу, за якої виконання несе повну відповідальність.

Устрій пласту потроха військового вимагає строгої дисципліни і безоглядної карності. Тому пласт виробляє в своїх членів точність, обов'язковість і дисциплінованість, прикмети незвичайно потрібні і корисні кожному, зокрема нашому жіноцтву.

Пласт підготовляє до праці в товариствах, ведучи у себе діловодство, дає перші лекції до парламентаризму, перестерегаючи парламентарного ведення нарад. Взагалі являється школою для громадянського життя, через яку повинна перейти наша жіноча молодь.

Є надія, що завдяки пластови повстануть у недалекій майбутності кадри дисциплінованих, свідомих своїх завдань жінок громадян.

Бажалося би, щоби скрізь по містах і містечках наша жіноча молодь згуртувалася у пластові дружини, щоби поширювалася як най-

більше отся гарна і користна організація.

Еллен Кей: „Естетичні основи товариського життя“.

(Відчит п. Конст. Малицької.)

З рамени „Просвітної Секції „Союза Українок“ відбулися вже три відчити. Темою першого відчиту з дня 21. м. м. була студія Еллен Кей про „Естетичні основи товариського життя“, виїмок з книжки „Личність і краса“.

Гарна перекладна мова безсумніву причинилася до зрозуміння цього незвичайно тонкого твору, переповненого гарними думками, афоризмами і граціозною грою слів. Висока культура духа і ніжна вдумчивість промовляють до нас з кожного речення.

По думці авторки товариське життя творить посереднє звено між суспільним і інтимним життям. Воно є чинником, що підтримує і відсвіжує сили, навіть тоді, коли нарід поносить політичні удари.

Кожда епоха витворює спеціальний стиль, форми і культуру товариського життя, і наша епоха повинна їх сотворити. У теперішніх часах, коли люде перегомлені та неврозні, товариське життя в часті заникає і тому треба його зберегти.

Жінки півночі надають йому естетичний та інтелектуальний характер.

Авторка підчеркує щирість та природність, що становлять душу товариських сходин, звертає увагу на добір осіб і тем розмови.

Вказує на літературних творах Бернсона, скільки лиха і кривди можуть заподіяти сплетні, і вдирання в особисте життя наших ближніх.

Шведи звертають увагу на давні народні звичаї, барвні строї гористой Далеккарлії, старі казки ледяної півночі, давні танці, які вводять із минулих днів в наші часи, на тлі старих рибацьких хат, при блиску вогня, що привітно мерехтять в печі.

Після відчиту розвинулася жива дискусія на тему, які реформи можна ввести в наші товариське життя, як збагатити його тісну програму, (на жаль запозичену в дечім від західних суєдів), зразками придірянської свободи і щирости, зразками високої культури народів півночі.

Виходячи з заложення, що товариське життя треба перенести із чужих казарень та гостинниць в рами клубів, поручено Секції товариського життя занятися улагодженням вечерів, які гуртували би наше громадянство.

Коли в ініціативі жіноцтва наше товариське життя, що полягало досі на картах, танцях і сплетнях, прибере кращі та інтересніші форми, поширити свою тісну програму естетичними та інтелектуальними моментами, буде це також важний здобуток для нашої національної та особистої культури.

Всі матеріали, призначені до „Жіночого Вістника“, проситись надіслати на адресу: О. Коренцева, — Львів, Хмельовського 15.

Вісті з товариства „Союз Українок“.

Кожної середи від год. 5. до 6-ої після полудня в помешканню „Союза Українок“ (вул. Рутівського ч. 22. (І. пов.) приймається зголошення нових членів і подається пояснення.

Засідання Виділу „Союза Українок“ відбуваються кожної середи о год. 6. вечером в помешканню Союза.

Сходини Просвітної Секції відбуються в понеділок 13. ц. м. о годині 6. вечером в помешканню Союза.

„Чайний Вечір“, відложеної з причини похоронів бл. п. Кивелюка, відбудеться найближчої суботи, дня 11. ц. м. в саялах „Бесіди“. Прегарна артистична програмка і багато інтересних несподіванок! Вступ виключно для членів „Союза Українок“ і „Бесіди“. Початок о год. 9. вечером.

В справі організації.

Організаційна Секція при Головному Виділі „Союза Українок“ вислала до всіх повітових міст інструкцію в справі основання „Філій Союза Українок“, із залученим квестіонарем і зазивом, прислати до 1. марта звіт з діяльності існуючого в даній місцевості жіночого товариства, зглядно з пороблених старань що до основання нового товариства.

Доходить місяць, а ледви з кількох повітових міст наспіли відповіді.

Організаційна Секція звиває прислати їх негайно!!

Жінки, до котрих Секція зверталася, звольте прислати вивопнений слідуочий квестіонар: 1) Чи є або чи була в місцевості, яка жіноча організація, 2) Назва її, 3) Від коли існує, 4) Короткий звіт з до теперішньої діяльності, 5) Майно товариства, 6) Хто головою, склад виділу і число членів, 7) Коли були останні загальні збори, 8) Чи затверджена властими статутова організація, 9) Як інші громадянські організації є в сій місцевості.

Секція звертає увагу, що всі подання до властей в справі основання або відновлення „Філій Союза Українок“ мусять бути заосмотрені посвідкою Головного Виділу.

Тому треба надсилати подання з підписами приписаного числа членів до Головного Виділу, котрий поведе справу далше.

По інформації звертатися на адресу: Голова Організаційної Секції А. Сверхська.

Львів, вул. Потоцького ч. 69. III. п.

З судової салі.

Присуд в справі комуністів.

Вчера після другої години вночі запов присуд в процесі за державну зраду проти Родзена і тов.

На підставі вердикту суддів присяглих признано Родзена винним злочину гол. зради з § 58 б) с) к. з. і засуджено його на 4 роки тяжкої тюрми з загостреннями; Мінцера признано винним злочину заурення публичного спокою і засуджено на 11 місяців тяжкої тюрми. Прочих чотирох обжалованих звільнено.

Оборонець Родзена д-р Аксервнє зажалення неважності. Д-р Грек, оборонець Мінцера застеріг собі 3 дні до надуми.

Присилайте складни на пресо-вий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, Ринок 10.

Жінки! Вступайте в члени „Союза Українок“!

ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСНИК.

Кружок Консументів Народної Торговлі в Олешичах.

Чесанів, Любачів і Олешичі мають торговельні спілки: дві перші реєстровані, третя — нереєстрована. Найсильніша перед війною чесанівська спілка нині ледви вегетє; любачівська ще молоденька. Найсильнішою видається спілка олешичівська, що між соткою олешичівських склепів належить до першорядних.

Кружок Консументів Народної Торговлі в Олешичах, оснований в 1918 р. з маленьким оборотом капіталом, завдяки енергійній управі росте з дня на день. Закресний з початку на гуманітарну інституцію мусів з браку капіталу получить принцип капіталістичний з кооперативно-етичним. Даючи спільникам можливо найвищу дивиденду від уділів, зеднав собі поважних уділовців, а з другої сторони продаючи на юксти, виплатив за 1921 р. 5% від закупної квоти за прелло женням купонів усім купуючим без огляду на членську приналежність. Тим робом еднеас собі чимраз більше уділовців і чимраз численнішу клієнтелю.

Як мені відомо, управа К.К.Н.Т. в Олешичах організує торговельні підприємства в околичних громадах на основах, незгідних з директивою українських центральних торговельних організацій. Управа К.К.Н.Т. в Олешичах уважає творення малих самостійних кооперативів по селах, навіть злучених в повітовий союз, непрактичним, бо: 1) самостійним спілкам тяжко зібрати нагло відпо-

відний капітал, потрібний в теперішньому часі до ведення торгівлі; 2) не всюди знайдеться кількох людей відповідних до самостійного ведення торгівлі; 3) ведення торгівлі в часі безнастанного хвилювання валюти в глухому закутку подальше від міста при недостатній орієнтації в конюнктурі може такій спілці принести значні шкоди; 4) кожда спілка купуючи на власну руку всього, що потрібно, але — по трошки, мусить платити доробше і поносить завеликі кошти.

Всупереч з проектом Союзу кооперативів у Львові, К.К.Н.Т. в Олешичах є тої гадки, що в повіті повинно бути лиш 1—2—3 спілки у відповідних центрах, котрі малиби в дооколичних селах свої складниці. Основуючи спілку в якому селі, управа К.К.Н.Т. в Олешичах вищукує відповідного чоловіка, що має льокаль і коні, поручає йому раз в тиждень приїжджати по товар, привозити торг, продавати підля місцевого цінника, а яко винагороду дає цьому чоловікові якийсь процент від місячно о торгу. Перед властями цей чоловік фірмує підприємство яко свою самостійну крамницю.

К.К.Н.Т. в Олешичах заложив в той спосіб в короткому часі, бо від грудня 1921, чотири крамниці: в Сухаволі, Липині, Милкові і Дикові старім і задумує оснувати такі крамниці і в інших околичних громадах. Ті крамниці повстануть без попереднього приготування на місці, без стягання уділів, але мимо того всюди, де лиш їх основано, просперують досить добре, жидівські

крамарі будь ліквідують свої торговлі сейчас (Сухаволя, Липина), будь чують свою позицію сильно zagrożеною.

Як я довілався від управи К.К.Н.Т. в Олешичах, селяни всюди дуже вдоволені і радо підпирають свої крамниці. Найменше попирають К.К.Н.Т. в Олешичах самі олешичівські міщани, але це може для того, що ведуть вимінну торговлю з Жидами і що льокаль К.К.Н.Т. є майже за містом і на деталічний склеп не надається.

Належить з жалем додати, що К.К.Н.Т. в Олешичах не стоїть в зносинах з українськими центральними інституціями по причині — як говорив мій інформатор — до розших оферт як звідки инде.

Сусід.

Нафтава криза в Росії.

„Екон. Жизнь“ констатує нафтову кризу в Росії. В головніших пунктах налив нафти в біжучих місцях не перевищує навіть 50 прц. того, що малося одержатися згідно з обчисленням. В середньому добуто на добу: в падолисті 533 цистерни, в грудні 544, січні 1922 — 449 цист. (69 прц.) і з 1 по 10 лютого 122 цист. Таким чином, пише „Эк. Ж.“, в результаті на залізницях наступає критичний стан і в недалекому часі деякі залізничні мусять станути.

За українським вуглем.

Закінчилась підготовна праця по організації в Петрограді т-ва для куплі доонецького вугля. Товариство має назву „Петроуголь“. На 8 лютого вже було розписано 150 уділів на суму 12 мільярдів совіт. рублів.

Право володіння цінностями.

Народний комісаріят фінансів Московщини розробив проєкт декрету, по якому має бути легалізоване володіння дорогішим металем в монеті, закордонній валюті й иншого вида цінностями, а також відміну примусової здачі їх державі.

Ціни на фляшки.

Цент. правління державного виоторгу в Росії почало по всій федерації скуповувати фляшки по такій ціні: фляшки від вина 10.000 руб. і від горівки 6.000 руб. Совіти мають зарядити державну продаж горівки й вина.

Витичні ціни на март.

З огляду на звишкову тенденцію цін артикулів першої потреби цінникова комісія при окружнім уряді боротьби з лихвою у Львові усталила на місяць март ц. р. такі витичні ціни:

I. Землеплоди (за 100 кг.): жито мп. 9500; пшениця 14.500; овес 8.800; ячмінь 8000; разова житня мука 110; витльована житня мука 140; пшенична мука 40 прц. 270; разовий хліб 110; витльований хліб 155; пшеничний хліб 270; булка 5 дкг. 16; краківська каша 300; манна каша 300; гречана каша 210; пшоняна каша 180; ячмінна каша 150; пенцак 130.

II. Ярини (1 кг.): бараболя 35; квашена капуста 70; морква 40; петрушка 180; бураки 40; бруква 35; пільний горох (Віторія) 140; солодкий горох 160; фасоль 150; цебуля 160.

III. Набіл і яйця: незбира не молоко (1 літр) 90; кухонне масло (1 кг.) 1500; десерове масло 2000; квасна сметана (1 л.) 300; звичайний сир 320; півтовстий сир 850; сметанковий сир 850; овечий сир 550; свіжі яйця (1 шт.) 40.

IV. М'ясо і вудженина: волове м'ясо (1 кг.) 300; волове м'ясо кошерне 400; телятина 220; вепровина 400; солонина 700; сало 900; смалець 1100; шинка, кар-

чок і схаб 700; вар. шинка в цілости 900; вар. шинка крайна 1000 карчок і схаб вар. і кр. 900; сира вудженка 600; варена вудженка 700; свіжа сира ковбаса 500; сікана вуджена ковбаса 600; краківська ковбаса мазурська 700; парівки 700; серволядки, фальш. заяць, саямі 600; аграмське саямі 700; паштетова кишка 500; сальцесон 400; кашані кишки 240.

V. Кольоніяльні артикули: чай 3000; палена кава 1700; сира кава 1400; какао 1000; риж цілий 320; ломаний 250.

VI. Ріжні артикули: Цукор 700; кістковий цукор 820; сіль 105; мармеляда 640; повила 540; оцет 30 прц. 110; дріжджі 1 дкг. 6; цикорія 550; селедці 1 шт. 20; мід 900; ідальна олива 1 дкг. 16.

VII. Живі риби (повисше 50 дкг. шт.): шулак (1 кг.) 1000; окунь 650; карась 650; карп 950; лин 850; риби (понизше 50 дкг.) 1 кг. 360.

VIII. Овочі: компотові яблука 120; десерові яблука 220.

IX. Опалові артикули: вуголь (100 кг.) 1700; рубані дрова тверді 1600; рубані дрова м'які 1400; спіритус до паленя 350.

X. Артикули до освітлення: електричність (1 кват.) 450; газ 57; нафта (1 кг.) 140; парафінові свічки 400.

Повисші ціни переважно висші від дотеперішних торговельних цін, так що цінникова Комісія пішла на руку торговцям і підбила ціни на деякі артикули (пр. мука, хліб, цукор, каша, фасоль, горох), які вони самі продають дешевше. Чи це згідне з задачу уряду боротьби з лихвою та з інтересами широких груп консументів, не заангажованих в торговельних спекуляціях, не легко відповісти. Але коли вже раз такі ціни з уряду усталено, а торговці в своїй звичковій горячці будуть (і то зовсім певно) їх нехтувати й ще більше обдирати публіку, обовязком кожного купуючого доносити про всякий випадок такого здирства згаданому урядові боротьби з лихвою (вул. Рутівського).

Курс грошей.

Курс заграничних валют. Львівська неофіційна біржа нотувала дня 9. ц. м.: американські долари 4.250—4.260, одинки і двійки 4.140—4.150, канад. долари 3.900—3.920, одинки і двійки 3.800—3.820, нім. марки 17.20—17.25, сотки 16.80—17.00, дрібні 16.50—16.70, лев. 30.00—31.00, дрібні 29.00—29.20, чеські корони 68.00—70.00, дрібні 64.00 до 68.00, австрійські тисячки з нової емісії 950—980, стареї емісії 2.650—2.700, сотки нової емісії 950.0—100.00, стареї емісії 260.00—270.00, 50-коронівки 45.00—130.00, 20-коронівки 19—45, 10-коронівки 9—25, 1-ки і 2-ки 0.85—1.10, рублі 5 сотки 1.70—2.20, сотки 2.80—3.50, 25-рубл. 1.60—2.10, 10-рубл. 1.50—1.60, решта дрібних від 80—1.20 думські тис. 35.00—45.00, думські 250.рубл. 20.00 до 40.00 карбованці 1.00—2.00, гривни 3.00—4.00, франц. франки 360—375, фунти штер. 16.800—17.200, шв. франки 800—820. Золото: 20 кор. 15.500—15.600, 20-франківки 15.200—15.300, 20-марківки 16.700—16.200, фунти шт. 15.300—15.400, 10-рубл. 20.000—20.050, дол. 3.100—3.110. Срібло: Австр. корони 260—270.5-кор. 1350—1400, фльорени 580—650, рублі 1.120—1.150, копійки 4.80—5.00, амер. долари 2.600—2.620, половинки і чвертки 2.450—2.460, канад. долари 2.250—2.280, дрібні 2.150—2.160, леї 250 до 260.

Присилайте жертви на будову пам'ятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союзу Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вил. нн. 40.000.

Совітська Росія.

Рада Радона.

Варшавська преса довідується з Москви, що Радек стане головою політичної комісії наркоміна і обійме керму закордонною політикою большевиків. Це назачення не звязане з ролею Чічеріна, котрий є дуже популярний серед комуністів і остається на своїм становищі.

Виступають з партії іза релігійних переконань.

„Правда“ в кореспонденції з Ярославля доносить, що з тамошньої комуністичної партії виступило 150 членів, заявивши отверто, що вони вірять в Бога. (Рпр.).

Нове торговельне і карне право.

Народний комісаріят правосуддя предложив всеросійському центральному виконному комітету і раді народніх комісарів для потвердження проєкти нового торговельного і карного права. Нове торговельне право має порядкувати господарські відносини між урядом і приватними контрагентами та відносини цих останніх між собою. Проєкт передбачає торговельні суди і торговельну палату для важніших справ. Тим судам будуть підчинені і чужоземці, що переживають у Росії або входять у торговельні зносини з Росією. Карний закон складається з 247 параграфів і основно ріжниться від карних законів інших країв. („Рул“.)

Слашов про червону армію.

В звязку з четвертими роковинами існування червоної армії переведено анкету серед генералів, які перейшли на совітську службу. Ось що, між иншим, сказав про цю армію ген. Слашов, який ще недавно втік від Вранглія: „Червона армія тепер перетворилася в регулярну, навчання переводиться як в довоєнний час й по своїй якості вона не уступить старим арміям.

Сильні коштує совітська ганда

Як подає „Ентрасіжан“ на з'їзді комуністичної партії заявив Зіновєв, що протягом 1921 р. видано на пропаганду 18 мільярдів совітських і 15 мільонів золотих рублів. Золото вислано до Німеччини, Англії, Франції, Америки, Італії, Швеції, Польщі і Скандинавії.

Протест проти совітської господарки.

Представник Швеції в міжнароднім бюрі мира в Берні (Швайцарія) д-р Нільсон вніс отвертий письменний протест, проти чого, що совітська влада видає величезні суми золота на удержання червоної армії і комуністичну пропаганду за кордоном, замість нести поміч голодуючим.

Смерть російського ученого.

З Москви доносять, що помер там відомий бактеріолог Долгополов. (Рпр.).

Большевики „показують свою силу“.

Останні звістки з Москви доказують, що в совітських урядових колах панує від якогось часу тертя поміж прихильниками мирової політики, що пропагують порозуміння з Європою і воєнної групи Бухаріна, Троцького і Радека. Ця група твердить, що Европа пригтовлює на весну похід проти совітів. Тому вона домагається, що би совіти ще перед генуєнською конференцією показали світові свою силу. В звязку з цим мають небавом відбутися на Білоруси великі маневри, на які мають бути запрошені військові представники чужих держав.

На Білоруси сконцентровано вже великі сили (м. и. армію Буденного) і проголошено частинну мобілізацію. Усі приготування мають бути покінчені до дня 20. марта.

НОВИНИ.

— Новий український журнал в Празі. „Русспрес“ довідується з Праги, що там має небезомовно з'явитися новий український двотижневик, присвячений культурно-громадському й економічному життю. В журналі мають взяти блищу участь проф. Старосольський, Мартос і ин.

— Проте ти і реку си в спрості дивини — як довідуємося з добре поінформованих жерел — належить вносити не до Палати Скарбової (Izba karbowa), тільки до урядів, які висилають накази заплати. Протести українських і жидівських сторін, вислані до Палати Скарбової, вона не приймає до відома, а відсилає інтересованому неполагоджені, очевидно з відповідним опізненням, шоби міжним минул приписаний реченець. Подання Поляків Палата повертає до дотичних податкових урядів з жаданням присилки відповідних актів і їх відтак полагоджусь.

— Вистава для шкільної музики. В шкільній неділю, дня 12. марта, ставити театр опери Й Штрауса „Бардон Циганів“. Білети по 150 Мл. продає „Нар. Торговля“, а в неділю каса театру.

— Опера автентика М. Ф. Шазарського виступить в суботу, дня 11. марта в заголовній партії опери С. Монюшка „Галька“.

— Глянь на „чай“, описаний недавно гр. Лясоцьким в N. Fr. Presse, де між иншим відносини українського народнього шкільництва зображено в рожевім світлі, ілюструє дуже вимовно оцей надісланий нам документ: Rozporządzenie Prezydium Rady Ministrów z dnia 14/I 1922 N ro 27528 wykonu jącym uchwałę Rady Ministrów z dnia 5/I 1922 zaimytowanym tu reskryptem Ministerstwa wyznań religijnych i oświecenia publicznego z dnia 7. lu tego 1922 N ro 120 S. został b. nauczyciel szkoły w Mukaniu, pow. Radziejów, Nawryszczuk Stefan, nie przysięgł do służby w Rzeczypospolitej Polskiej. — Kurator Sobiński w. r. — Виною п. Гавришчука мабуть це, що за часів української влади був громадським комісарем і взагалі діяльним громадянином.

— Катастрофа на понтонній мості в Пелеші. На понтонній мості, який збудували сапери для тимчасового переходу через Сян, дійшло передучора до страшної катастрофи, якої жертвою впало б або більше осіб. Причиною катастрофи були саперські коні, які в переїзді через міст сполошилися та вчинили замішання і паніку між переходячими міст. З кільканадцятьох людей, що впали в воду, вивратовано до тепер лише кілька осіб, бо темна ніч утруднювала рятунок. Імен жертв ще не устаєлено.

— „Союзники“. До Варшави привезено з Берестя 67 арештованих б. старшин петлюрівської армії. Їх розміщено по варшавських тюрмах. Ніщо й говорити — гарна „гостинність“.

— На „общепонятном язику“. Як відомо, на Великій Україні все більше запановує в урядових установах російська мова, як мова пролетаріату як „общепонятний язык“ революції. Ця „общепонятність“ починає переноситися й до нас. Про це свідчить м. и. отсей факт: До Izby karbowoї у Львові вплинуло на днях подання з канцелярії адвоката д-ра Льва Ганкевича на польській мові, в яким „Wazyń Maćków pr si o rekonstrukcję księgi gruntowej“. Належить зазначити, що клієнт д-ра Ганкевича також Українець, тому не було ніякої причини вносити польського подання. Хиба, що це ціється для „общепонятности“.

— Змиг сардискини! До купця Цукермана в Кінській Волі к. Люблина зайшов якийсь жебрак і попросив о нічліг. Цукерман прийняв його, та дорого за те відпокутував. Вночі „жебрак“ помордував обоє Цукерманів, взяв гроші і „попрадав“ гостинний дім, підпаливши його з двох боків. Такі трагедії ни-

ні в Королівстві на деннім порядку. Впрочім їх хвиля займає й Галичину.

— „Домагання“ комблянт. На мурах Варшави розліпив Америк. Черв. Хрест дуже дотепні ілюстровані афіші, які накликають до кращого илекання немовлят. Ілюстрація представляє віче немовлят, до яких промовляє з трибуни такеж саме немовля такими словами: „Домагаюся материнської груди, здорових родичів, сонця і воздуху, сухих пеленок, власних ліжок, правильно-го корму, охорони від мух!“.

— Кладіть доларів на пачі. Елеонора Шелегіда вислала в рекомендованім листі ч. 507, наданім в Lickville Pa в північній Америці, на адресу брата свого Ярослава Куриковського, занятого в нафтовім промислі в Бориславі, два американські долари і фотографію. Як свідчить записка, уміщена на коверті, згаданий лист був отворений 18. січня ц. р. сортів ею американських листів у Львові. Почтовий уряд в Бориславі авізував лист адресатови допера дня 3. лютого ц. р. ри відборі листа отворив його Куриковський по причині зовнішнього ушкодження в присутності віддаючого листи потового експедитора і возного та на жаль сконстатував брак доларів. Почтовий уряд в Бориславі списав в цій справі протокол і відіслав його з листом до дирекції почт у Львові. зазначити треба, що Куриковський по тяжкій операції і 3 місяцями лічення в шпиталі, не маючи ніяких засобів до життя крім скромної підмоги з каси хорих, схидав згадані послилки від сестри як спасення. Розпука його огорнула, коли побачив, що якийсь несовісний осібняк заінкасував згадану ленту до своєї кишені. Чи переведуться і коли, аматори американських доларів на польській почті?

— Поляканти здають пачати. До нашої Редакції прийшов член Міщанського Брацтва У. Г. з донесенням, що поліціант ч. 398 здер з паркану і взяв зі собою посмертну клепидру бл. Івана Кивелюка, яку п. Г. прибив при ул. Ліщинського, де живе багато членів М. Брацтва. Запитуюмо цю дорогою відносні поліційні власти чи вони вилали таке зарядження, чи пан Н. 398 зробив це на власну руку? Коли так, то д магаємося його покарання згл. поучення на будуче.

— Убив жінку. Про страшне злочиння свідчить факт, який стався недавно в селі Вітрилові (повіт Бжозуф). Мазр Петро Сельц убив в сварці ізза якоїсь дрібнички свою жінку — п'ятьма вистрілами з револьверу.

— Нещаслив „Амвличина“. У Волиці Комаровій к. Сокала вдерлася вночі до хати господаря Михайла Іванчина, який недавно повернув з Америки, трійка бандитів і зажадала від сплячої там жінки видачі доларів. Жінка під загрозою револьвером призналася, що про долари знає чоловік, який спить у stodolі. Бандити пішли до stodoli, звязали сплячого Михайла шнурками і зажадали доларів. Іванчин видав їм 120 тисяч марок і сказав, що більше не має. Тоді бандити пошукали самі і таки в stodolі нашли 850 доларів, з чого 750 забрали а 100 оставили пошкодованому. Забравши ще золотий годинник, льорнетку то що, „гости“ втікли. На другий день зловлено одного з них, Кирила Волину.

— Схват. сме іта. В Бохні помер з голоду емеритований гімназійний професор С. Світальскі.

— Мода на с мовб-їатва. В останніх днях росте статистика випадків самовбийств у Львові. Майже що дня нотує поліція по 2—3 випадки. Знаменне в тому це, що самовбийці то переважно молоді люде до 30 літ, і то переважно жінки.

— Дотримуйте безпомічній вдвнці з трьома малолітніми сиротами, яких батька убил польськї жовняри при арештуванні у вересні 1920 р. Вони живуть в крайній нужді. Цатки просять висилати до кан-

целярії адвоката Дра Юл. Олесницького, Станиславів, вул. Липова (для Несторакової). 1—2

ЖЕРТВИ

Пресовий фонд.

На пресовий фонд української незалежної преси вложили в марках: о. Іван Бірка Желдень 600 кличе: о. А. Колянковсько о Батятичі, о. Ом. Баранського Боянець, о. Вол. Утриска дек. зі Скваряви; Петро Гринь о вський Львів 1000 кличе: о. Миколу Гриньовського; Радник Зенон Лукавецький 1000 кличе: д-ра Івана Раковського, Михайла Рибачка, Льва Сілецького — всіх у Львові; Петро Левицький Львів 1000; Дмитро Легкун Видинів 300 кличе: Луця Берлада, Никифора Гаврилюка, Стефана Куфляка, Василя Мурмилюка — всіх з Видинова; о. Вол. Вергун Соколівка 500 кличе: Івана Оліжинського упр. школи Ключів великий, о. Івана Березовського Білоберезці; Лесь Ткачук суддя Станиславів 1000 кличе: о. Вас. Грицяя Солотвина, о. д-ра М. Бабина Манява і проф. Якова Ковальського Станиславів; Алексей Саяк Станиславів 1000 кличе: Миколу Коновського і Олексу Каминського — обох з Ходорова; Василь Копцюх ст. офіц. суду Бережани 100; Волод. Дорош Рашків 100; д-р Волод. Мацькевич Львів 5.000; Семен Козак майстер слюсарський Львів 1000 кличе: іосифа Цибики майстра слюсарського Личаківська 45, Вол. Януша майстра слюсарського Ліндого 3 Львів; Цесаровський Віктор Тернопіль 1000 кличе: Киріяна Білинського і д-ра Грабовського Тернопіль; Модест Рожейовський Новосілки 500; Киріло Безлібк Братинів 100; інж. Остап Бобикевич Львів 1000 кличе: інж. Юліана Іжанковського Самбір, інж. Мих. Білинського Осл ви, інж. Дениса Бурачинського Шешори; Никифор Даниш Станиславів 1000; Марта Даниш Станиславів 1000; Стефан Галицький Галич 1000 кличе: проф. Ольгу Мришівну Львів, суд. Волод. Гаєцького Галич, Івана Терпиляка Залуква, субег. нот. Дудровича Бурштин.

На фонд виховання дітей бл. п. Івана Кивелюка:

зложив персонал Тов. „Просвіта“: Семен Магалас мп. 2500; Іван Павлик 3400, етрик Петро 1900, Васиян Юліан 1900, Український Семен 1900, Чабанівна Марія 1600, Петноцька Ант. 1600, Дорошенко Наталія 1600, Хомяк Дмитро 3600 Лужний 1000, Синюта Марія 500, Романовська 500, Бавдик Марія 250, Бавдик Анна 250 — разом 22.500 мп.

ОПОВІСТКИ.

Народний театр Тов. „Українська Бесіда“ у Львові, під артистичним проводом Олександра Загорова. Сала Тов. ім. М. Лисенка, вул. Шашкевича ч. 5.

Субота, 11. марта: шестий раз „ГАЛЬКА“, опера на 4 дії С. Монюшка. Заголовну партію співає артистка Марія Шарфенштайн.

Неділя, 12. марта: попол. „БАРОН ЦИГАНІВ“, оперета на 3 дії Й. Штрауса, Початок о годині 7:30 вечером. Білети в ціні від 500—200 Мл. продає „Народня Торговля“, а в день вистави від год. 4:30 попол. Каса театру. X 1—2

Загальні Збори членів муз. Тов-а ім. М. Лисенка у Львові відбуються в суботу дня 25. марта 1922. о год. 5 по полудни в малій салі Тов-а. III, поверх з таким порядком: 1) Вдчитання протоколу. 2) Звіт уступаючого Виділу. 3) Вибір нового Виділу. 4) Вчески член в. Якщо не звітяться на Збори 15 членів, відбуються Збори о год. 6. без огляду на число членів. — Й. Дрималик голова, д-р Т. В. Оєвідка секретар. 867 —1

Перестерігає. Тов-о „Просвіта“ перестерігає усі українські інституції, Товариства та проидичокі громадян перед квестою п. Софії з Малецьких Лехнерової, братаніці бл. п. Михайла Малецького, яка мимо одержаної допомоги від Тов-а „Просвіта“ й инших українських товариств не вижала до Відня, як з плачем заявляла, а ходить даліше з посвідкою

Тов-а „Просвіта“ по українських інституціях та приватних особах у Львові вимагую грошей заломоги. III 1—1

Народний Дім Львова, Сала „Бесіда“. 1. марта 1922 р. Вкладки: Дра Дмитра Донцова і П. Феденка на тему: „5 років революції на Сході Європи“. Початок о 4:30 год. по полудни. — Українське Тов-о допомоги емігрантам з України, філія у Львові. 1—2

Дня 2. ц. м. відбудуться Загальні Збори Тов-а „Просвіта“ на Богданівці о год. 3 попол. 866 1—1

Зі Спорт. Тов-а „Україна“. Взивається всіх членів Тов-а врівняти вкладки та пібрати нові виказки. Старі унесажняться з дням 25. марта ц. р. — Секретаріят приймає в понеділок від год. 4—5 і в четвер від год. 3—4 в доміні Тов-а „Українська Бесіда“. 872 1—2

Г
СЕНЬКО ГРИНЬЧИШИН
б. залізничник, вчитель Бригітскі і Домбя, помер по короткій а тяжкій недугі дня 9. марта ц. р. о г. 1:30 рано в 51 р. життя. Похорон відбудуться в суботу, 10. п. м. о год. 3. попол. з дому при вул. Стромій ч. 8. Остава жєна і товариші недолі Покойника запрошують всіх знайомих 868 на цей сумний обряд. 1—1

Дрібні оголошення.

СПОСІБНИХ РІЗЬ-ОБАРІВ І ЗОЛОТНИКІВ з рекомендаціями пошукує Тов. „Достава“ у Львові, вул. Руська 20. 3-3

МОЛОДИЙ ЦЕРКОВНИЙ МАЛЕР, або поло-отар, що уміє декоративне малярство сейчас потрібний на виїзд. Зголошення; Павлович, Львів, Светокшиська ч. 47. 871 1—1

Зголошення до Уряду парохіи Брунаї п. Світіння коло Грибова. 837 4-4

ТЯК, Матей Кукольскій з теноровим голосом, уміє провадити хор, глядає посади. Адреса: Хлопівка п. Хоростків. 836 4-4

ДОБРА ПОСАДА. Шукаю здібного фаховця на управителя більшої молочної на селі. Бувиш УСС. мають першество Іван Курманович, Гонятчи-двір п. Черкаси. 853 2—3

В неділю, дня 12. марта ц. р. урядише редакція сатирич. журналу „БУДЯК“
І-ШИМ
ВЕЧІР „ПЛАЧУ“
Бандурист, футуристи, куплетисти — в персонізмаі чорної ян африканська ніч, — мелянхол Т.
„ЛЮБОВ КОЗЛА З БАБУШКОЮ“
КРИК СЕРЦЯ В ПЕЧИНЦІ.
Вступ тільки за запрошеннями, які набувати в Книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Місяця зерувати!

ОГОЛОШЕННЯ.

ДОКТОР МЕДИЦИНИ
ІВАН ЛИПА
ординує у **ВИННИКАХ**.
847 від 1. марта ц. р. 3—5

АДВОКАТ
Д-р Володимир ОХРИМОВИЧ
у Львові, вул. СЛОВАЦЬКОГО 14, 1. пов. (коло Головної Почти)
Приймає в годинах 9—1 і 4—6.
865 1—3

ЛІКАР
Д-р В. РОБИЛЬНИК
825 ординує 2—5
У **ВИННИКАХ**.

КНИГАРНЯ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

у Львові, Ринок 10, керує книжкою історичного змісту:

- 1) Історичного: Книжний період Україн-Руси (в двох томах), 2) Суспільні верстви Галицької Руси XIV-XV в., 3) Розвідки про церковні відносини на Україні-Руси, 4) Розвідки про міста і міщанство на Україні Русі в XV-XVII в. в двох томах.

ДО АМЕРИКИ І КАНАДИ

найшвидші і найбільші кораблі на світі

ЛІНІЯ КУНАРД

(CUNARD LINE)

Львів, вул. Синтусяна 37.
напроти головної пошти.

Продає корабельні карти по оригінальних цінах. — Інформації уділяється скоро і дарем.

УВАЖАЙТЕ НА ЧИСЛО ДОМУ 37. вулиця СИНТУСЬНА.

Важкий масовий верів! ПЛУГИ З ДЕРЕВЛЯНИМ ГРЯДІЛЕМ І ДЕРЕВЛЯНИМИ ТЕЛІШКАМИ,
МАШИНИ ДЛЯ БРОБУ ЦЕМЕНТОВАХ ДАХІВОК з прасованими формами і децимальні цеховані
ВАГА продає **МИХАЙЛА СТЕФАНІВСЬКОГО**
 у Львові, вул. Варшавська ч. 10. (межі вул. Кордешького а Ричерської). 777 6-10

КУРС КРОЮ БІЛЯ!

Жіноча Промислова Спілка „ТРУД“ повідомляє всіх інтересованих, що 15. марта ц. р. розпочинає курс крою біля, який триватиме около 2 місяці. Зголошуватись можна кожного дня в канцелярії Тов-а Ринок 39. I. поверх. Рівночасно на прошення і запити Вп. Родичів жіночої молоді середніх шкіл — порішило наше Товариство вести також вечірній курс шиття біля для учасної молоді, як що зголоситься відповідне число учениць.
 XV 2-2

„РІЛЬНИЧИЙ ДІМ“

заступництво Просвітової фабрики

РІЛЬНИЧИХ МАШИН Ф. ВІХТЕРЬОГО

НОВИЙ САНЧ, вул. ГОФМАНОВОЇ Ч. 1.
 Кошторя Ринок ч. 10,
 ПОРУЧАЄ: криті керати Віхтерього, ручні молотільні, кератні молотільні, цилковиті молотільні гарятури Віхтерього зі скіряними пасами. Ручні і кератні січкарні. Млиники до мелення збіжа. Залізні плуги. 757 Господарям уділяється кредит. 13-2

АДВОКАТ І ОБОРОНЕЦЬ В КАРНИХ СПРАВАХ

Д-р Роман Селека

веде канцелярію 812 3-4
 в ПЕРЕМІШЛІ при вул. Фредри 6 (побіч Ринку), число телефону 149.

Присилайте передплату!

Вже появилася в розпродажі

БУКВАР-ПЕРША ЧИТАНКА

для 1. року шкільної науки укладу
 А. Крушельницького, Б. Лепкого, О. Поповича,
 апробований для шкільного ужитку рескр. Кураторії III. Л. О. з дня 24. X. 1921. ч. 9684/III.
 — ЦІНА ПРИМІРНИКА 100 Мп. —
 Продають: Книгарня Тов. Шевченка у Львові, Книгарня С. Богена у Львові, Ринок, Українська Книгарня в Станіславові. 3-3
 Головний склад: Книгарня Н. Айзенштайна в Станіславові.

НИТКИ

вс. рода, до шиття і вишивання, гуртом і на дрібно продає дешево і поручає свої робітні сукоць і біля, де працює шов 27 сил —
 ЖІНОЧА СПІЛКА „ТРУД“ — ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 39. XV 1-20

ПОЛОТНО

„Львів Зіморвича 20.“
 Полотна, цайги, сукоць, мотузьяні вишивки. 736 700. 0-2

УПРАВІТЕЛЬКУ СІДЕПУ

приймемо зараз із укіяч. торг. студіями і практикою за кавцією або порукою. Платня після умови. Відпов. кандидатки звольте зголоситися до 15. марта ц. р. особисто між 12-1 год. в пол. Пошукуємо також доброї сили до білих гафтів.
 ЖІНОЧА СПІЛКА „ТРУД“ — ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 39. XV 1-3

КОПЕРНИК І МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від вітвірка 7. марта 1922. фільмову драму з життя повесненної плутократії великих промисловців, що відіграється в Варшаві і Лодзі, в двох частях п. н.
„СТРІЛ“ СЕРІЯ II-га, ДРАМА В 6 АКТАХ п. н.
„На манівцях життя“
 В II. серії виступає в одній із жіночих роль так мило записана в памяті Львовян ІРИНА БОГУСС ГЕЛЛЕРОВА.

На весняний сезон

ДОСТАВЛЯЕМО

за лізн та деревляні ПЛУГИ, БОРОНИ, пільне і огородове НАСІННЯ та все в рільнім і домашнім господарстві потрібне. ЦІННИНИ і окремі спеціальні оферти на жадання висилаємо Нашим Членам даємо товарів звороти, які в минувшім році виносили 5% від закупна. — Від удлів і щадничих вкладок платимо 10% відсотків.

Браевий Союз Господарських Спілок
 у Львові, ЗІМОРОВИЧА 20, силеп у Львові ГОРОДЕЦЬКА 95.

Кожду скількість насіння вики,
 льну і ріпану **Мельма** у Львові Зиблікевича 24, II. XII 3-3

ГАЛИЧАНЕ!!!

Пришла вже пора, замовляти весняні костюми, плащі, убрання, нарядки в першорядній робітній жіночої і мужської копфекції. — Артистичне і точне викінчення замовлень.
 ІКОЛА ВІДЕНСЬКОГО МУЖЕСЬКОГО І ЖІНОЧОГО КРОЮ
МІРНА МІТІЄВСЬКОГО
 Львів, вул. св. Йосифа ч. 6. 845а біля костела св. Антона. 3-3

ДЗВОНИ

з найлучшого металю о чистім, звінкім голосі, по найдешевшій ціві та з 25-літною гарантією
 можна купити або замовити в

Першій Укратисько-американській ліярні і складі дзвонів

К. ФЕЛЬЧИНСЬКОГО

ТЕРНОПІЛЬ, вул. Тарновського ч. 64.
 УВАГА: Моя фірма не мала і не має нічого спільного з фірмою Братя Фельчинські Калущ і Перемишль. 14-2